

การสอนซ่อมเสริม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓

นายบุญโชติ เจริญกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๗

ISBN 974-563-990-7

011042

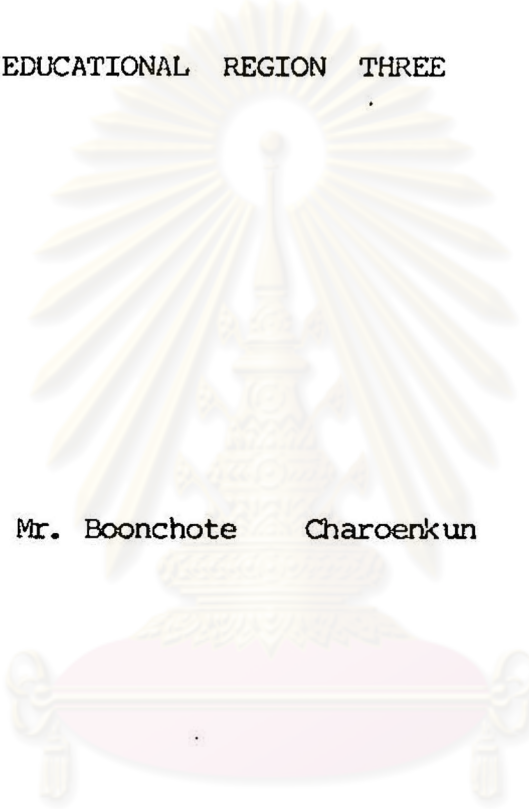
I 15841248

REMEDIAL TEACHING IN UPPER SECONDARY SCHOOLS

UNDER THE AUSPICES OF THE GENERAL

EDUCATION DEPARTMENT IN THE

EDUCATIONAL REGION THREE

Mr. Boonchote Charoenkun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3

โดย

นายบุญโชติ เจริญกุล

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุญนาค)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สังข์ อุทรานันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓

ชื่อนิสิต

นายบุญโชค เจริญกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา

๒๕๒๗

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓
๓. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓

สมมติฐานการวิจัย

๑. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนเกี่ยวกับสภาพการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา ๓ ไม่แตกต่างกัน
๒. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนเกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา

ในเขตการศึกษา ๓ ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน จำนวน ๓๘๐ คน ซึ่งเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จากประชากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ จำนวน ๑๕ โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ชนิดกำหนดตัวเลือก (multiple choices) ประเมินค่า (rating scale) และสำรวจรายการ (check list)

จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ๓๘๐ ฉบับ ได้รับคืนมา ๓๒๒ ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้วิเคราะห์ จำนวน ๓๐๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๗๘ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าอัตราส่วน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

๑. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมของ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๓ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

๒. สภาพการสอนซ่อมเสริม

ก. การมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของ ผู้บริหาร และผู้สนับสนุนการสอน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง

ข. การจัดการสอนซ่อมเสริม ส่วนใหญ่กำหนดโดยฝ่ายวิชาการ และจัดสอนในคาบการสอนซ่อมเสริม ตามที่ฝ่ายวิชาการกำหนด

ค. การสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนบทเรียนใหม่

ง. การสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีตรวจสอบจากคะแนนระหว่างภาคและปลายภาคเรียน

จ. การสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่สอนรวมทั้งชั้นโดยไม่แบ่งกลุ่ม

ฉ. กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ส่วนใหญ่เป็นการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

ช. การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม ส่วนใหญ่ใช้วิธีตรวจแบบฝึกหัด

ญ. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ยกเว้น

๑) การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการจัดการสอนซ่อมเสริม ผู้บริหาร และผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกัน ในด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการสอน โดยผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับ มาก แต่ผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง และด้านการให้คำแนะนำในการจัดการสอน แม้ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกัน ระดับความคิดเห็นก็ยังอยู่ในระดับปานกลาง

๒) การมีส่วนร่วมของครูแนะแนวในการจัดการสอนซ่อมเสริม ผู้สอนและผู้สนับสนุนการสอน มีความเห็นแตกต่างกันในด้านการสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่ผู้สนับสนุนการสอนเห็นว่าอยู่ในระดับ มาก

๓. ปัญหาในการสอนซ่อมเสริม

ก. ปัญหาเกี่ยวกับ ผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ส่วนใหญ่เห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

ข. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสอน การจัดกิจกรรมการสอน และ อาคารสถานที่สำหรับจัดสอน ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนส่วนใหญ่เห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

Thesis Title Remedial Teaching in Upper Secondary Schools
Under the Auspices of the General Education
Department in the Educational Region Three

Name Mr. Boonchote Charoenkun

Thesis Advisor Assistant Professor Boonmee Nenyod, Ed. D.

Department Educational Administration

Academic Year 1984

ABSTRACT

Purposes:

1. To study knowledge and understanding of administrators, teachers and teaching supporters in upper secondary schools under the auspices of the General Education Department in the Educational Region Three concerning the remedial teaching.
2. To study the opinions of administrators, teachers and teaching supporters in upper secondary schools under the auspices of the General Education Department in the Educational Region Three concerning the remedial teaching situation.
3. To study the opinions of administrators, teachers and teaching supporters in upper secondary schools under the auspices of the General Education Department in the Educational Region Three concerning the problems of organizing the remedial teaching.

Hypotheses:

1. There is no significant difference at the .05 level upon the opinions of administrators, teachers and teaching supporters in upper secondary schools under the auspices of the General Education Department in the Educational Region Three concerning the remedial teaching situation.
2. There is no significant difference at the .05 level upon the opinions of administrators, teachers and teaching supporters

in upper secondary schools under the auspices of the General Education Department in the Educational Region Three concerning the problems of remedial teaching.

Research Methodology:

The sample used in the study were 380 administrators, teachers and teaching supporters in 19 upper secondary schools under the auspices of the General Education Department in the Educational Region Three. They were all selected by stratified random sampling. The research questionnaires were constructed in the forms of multiple choices, rating scale and check list.

A total of 322 questionnaires out of 380 copies were returned and 307 complete copies or 80.79 percent were analyzed. The statistical method used in the research were percentage, mean, standard deviation and F-ratio, and they were analyzed by using SPSS program.

Finding:

1. The knowledge and understanding about the remedial teaching of administrators, teachers and teaching supporters in upper secondary schools under the auspices of the General Education Department in the Educational Region Three is mostly in the lowest level.

2. The followings are the remedial teaching situations.

a) The participation of administrators and teaching supporters in the remedial teaching is mostly in the middle level.

b) The remedial teaching is mostly organized by the academic division in the period of remedial teaching.

c) The objectives of remedial teaching are mostly for increasing the base of new lessons.

d) The student diagnosis is mostly organized by checking the marks of mid-term and final tests.

e) The remedied students are mostly not divided in groups.

f) The activities about remedial teaching are mostly exercises.

g) The remedial teaching is mostly evaluated by checking the exercises.

h) Significant difference is not found at the level of .05 upon the opinions of administrators teachers and teaching supporters concerning the remedial teaching situation except:

1) the participation of administrators in remedial teaching, The administrator and the teachers have a significant difference in the item of supporting and encouraging the ones who concern about the remedial teaching, the opinion of the administrators is in the much level, but the opinion of the teachers is in the middle level, and in the item of giving suggestion about the remedial teaching, although it has a significant difference, the opinions of them are in the middle level;

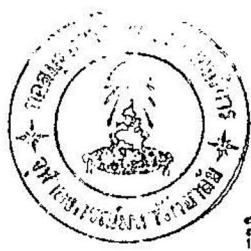
2) the participation of guide teachers in the remedial teaching, the teachers and teaching supporters have a significant difference in the item of student diagnosis, the opinion of the teachers is in the middle level, but the opinion of the teaching supporters is in the much level.

3. The followings are the remedial teaching problems.

a) The remedial teaching problems concerning the administrators and the other persons are mostly in the middle level.

b) The remedial teaching problems concerning the teaching organizing, the activities and the buildings or the rooms for remedial teaching are mostly in the middle level.

c) Significant difference is not found at the level of .05 upon the opinions of the administrators, teachers and teaching supporters concerning the remedial teaching problems.

กิจกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด และ รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิดและตรวจสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ภาคิวิชาบริหารทุกท่านที่กรุณาช่วยเหลือโดยการให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก ดร.กมล ภูประเสริฐ อาจารย์ประกาศิต แสงเพชร และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน ๑๒ โรงเรียน ที่ได้ช่วยตรวจแก้ และวิจารณ์แบบสอบถาม ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา ๓ เป็นอย่างดี ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ก็ได้รับความร่วมมือเป็นพิเศษจากอาจารย์สุทธิ แสงจันทร์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นายบุญโชติ เจริญกุล

พฤษภาคม ๒๕๖๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
สมมติฐานของการวิจัย	๕
ประโยชน์ของการวิจัย	๗
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	๗
วิธีดำเนินการวิจัย	๗
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	๘
๒ วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๑ ความหมายของการสอนซ่อมเสริม	๑๐
๒ ประโยชน์ของการสอนซ่อมเสริม	๑๑
๓ ประเภทของการสอนซ่อมเสริม	๑๒
๔ หลักการการสอนซ่อมเสริม	๑๓
๕ ผู้รับผิดชอบในการสอนซ่อมเสริม	๑๓
๖ ขั้นตอนในการสอนซ่อมเสริม	๑๔
การวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน	๑๔
การดำเนินการสอนซ่อมเสริม	๒๑
๗ การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม	๒๕
๘ ปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริม	๓๐

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
๓ การดำเนินการวิจัย	๓๔
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓๔
สมมติฐานการวิจัย	๓๔
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	๓๕
การตรวจสอบสภาพเบื้องต้น	๓๘
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๘
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๙
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๔
ความรู้ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริม	๔๕
สภาพการจัดการสอนซ่อมเสริม	๔๘
ปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริม	๖๔
๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	๗๒
สรุปผลการวิจัย	๗๒
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๗๗
สรุปข้อเสนอแนะ	๘๖
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๘๗
บรรณานุกรม	๘๘
ภาคผนวก	๙๖
ประวัติผู้วิจัย	๑๑๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามอัตราส่วน แต่ละจังหวัด	๓๗
๒	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๔
๓	ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดการสอน ซ่อมเสริมของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน	๕๕
๔	ความรู้ความเข้าใจในการจัดการสอนซ่อมเสริมของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน คิดเป็นร้อยละ	๕๗
๕	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของ ผู้บริหาร	๕๘
๖	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของ ครูผู้แนะแนว	๕๑
๗	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการสอนซ่อมเสริมของ ครูผู้วัดผล	๕๓
๘	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอนเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้สอนในการจัดการสอนและจัดครูเข้า สอนตามความถนัด	๕๔
๙	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับผู้จัดการสอนซ่อมเสริมคิดเป็นร้อยละ	๕๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
๑๐	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และ ผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับเวลาในการจัดการสอนซ่อมเสริมคิดเป็นร้อยละ.....	๕๖
๑๑	ความคิดเห็นของผู้สอน เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ	๕๗
๑๒	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับวิธีสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละ.....	๕๘
๑๓	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับการจัดแบ่งนักเรียนเพื่อสอนซ่อมเสริมคิดเป็น ร้อยละ	๖๐
๑๔	ความคิดเห็นของผู้สอน เกี่ยวกับกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ	๖๒
๑๕	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับวิธีประเมินผลการสอนซ่อมเสริมคิดเป็นร้อยละ	๖๓
๑๖	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ผู้บริหาร	๖๕
๑๗	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ บุคลากร	๖๖
๑๘	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการสอนซ่อมเสริม	๖๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๑๘	ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาในการจัด กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม	๓๐
๒๐	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้สนับสนุนการสอน เกี่ยวกับปัญหาด้านอาคาร สถานที่สำหรับจัดการสอน ซ่อมเสริม	๓๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย